

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**76-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 1

14 травня – 23 травня 2024 р.

ПРОСТОРОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ ПРИКОРДОННИХ ГРОМАД

В Україні проблема раціонального використання земель біля кордону з ворогом особливо важлива і актуальна. Нинішня ситуація вимагає спеціального зонування територій, що знаходяться біля кордону. Військові виклики і оборонна доктрина повинні враховувати необхідність поглибленого зонування та інженерної організації і перетворення, та облаштування територій у смузі, що перевищує 5 км прикордонну смугу і подекуди повинна скласти до 100 км вглиб країни. Земельно-кадастрове зонування необхідно поєднати зі смугами оборони у відповідності до рівнів оборони включаючи систему опорних пунктів, оборонних рубежів та інженерних загороджень [1].

Землевпорядкування та будівництво ,штучних ландшафтів, заліснення і лісомеліорація повинні поєднуватися з фортифікаційними спорудами, загородженням та використовувати існуючі і штучно створені ландшафтні умови місцевості [2].

Особливим є питання використання природних засобів для захисту кордонів (рельєф, спеціальне заліснення, заболоченості і болота, водні рубежі), які можуть залежати від природньо-кліматичних зон. Планування землекористування є ключовим інструментом для формування багатофункціональних територій прикордонних громад. Дієвим інструментом екологізації та капіталізації сільськогосподарського землекористування є впровадження нетрадиційного землекористування прикордонних громад. Нетрадиційне землекористування доцільно розглядати в п'ятимірній системі, а саме: економічній, технологічній, соціальної, екологічної, інвестиційної.

Необхідно запровадити функціональні території землекористування прикордонних громад, щодо надання пріоритету того чи іншого напрямку використання земель оборони [3].

Відповідно за основним цільовим призначенням землі оборони можуть використовуватися для вирощування сільськогосподарських культур, випасання худоби та заготівлі сіна. Необхідно вздовж кордону розмістити об'єкти Смарагдової мережі – природоохоронні території міжнародного значення. Саме в зоні обмежена господарська діяльність, де значно більше непорушених екосистем знаходяться одні з найцінніших важкодоступних природних екосистем. Природні ліси, лісосмуги та непрохідні болота створюють перешкоди для просування військової

техніки. Лісосмуги необхідно створювати десяти рядні, ажурні з порідним складом дерев – дуб, ясеня та чагарників – терен, ожина. Збереження територій у природньому заболоченому стані є найкращим запобіжником широкомасштабного повторного вторгнення у майбутньому. Україна має чудовий досвід створення природоохоронних територій внаслідок суворого обмеження перебування на них людей. Так в зоні відчуження Чорнобильської АЕС, територія перетворилася на найбільшу природну територію, що стала непрохідними оазисами. біорізноманіття. Необхідно створювати на прикордонних територіях землекористувань громад природно-заповідний фонд з режимом охорони, що буде корисним для збереження екосистем та створить умови для забезпечення оборони. Використання та організація земель територіальних громад, які межують з прикордонними землями подана в схемі організації землекористування територіальних громад.

На нашу думку 5 км смугу вздовж кордону необхідно відвести виключно для потреб оборони і вилучити приватні і комунальні ділянки для цілей суспільної необхідності (здійснивши обмін або викуп приватних ділянок). В межах 50 кілометрової смуги вздовж кордону необхідно встановити зону особливого контролю і військових потреб, припинивши земельний обіг і проведення робіт без стратегічного просторового планування для цілей оборони. В межах 100 кілометрової зони потрібно визначити зону особливих інтересів оборони, підпорядкувавши розвиток поселень, логістики і інфраструктури.

Просторовий розвиток територій громад в межах п'ятидесяти- і стокілометрових смуг повинен перелаштовуватись з метою оборонної стратегії і для цілей національної та громадської безпеки та оборони. Центри громад доцільно змістити вглиб територій країни, а для прикордонні громади приєднати до розміщених у глибинні території. Зселення поселень з прикордоння повинно поетапно здійснюватись, а в залишених поселеннях провести реконструкцію в споруди подвійного використання і високої безпекової стійкості з мінімізацією ризиків для жителів і військових.

Література

1. Закон України від 22.12.2011р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму використання земель оборони» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4226-17#Text>.

2. Закон України від 07.11.2011р. «Про Державний земельний кадастр» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>.

3. Третьяк А.М. Територіальне планування землекористування в контексті формування фінансової стійкості об'єднаних територіальних громад. /А.М.Третьяк//Управління земельними ресурсами та землеустрій. № 1 2019.- С.21-27